

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Borbás Ágnes ügyvéd (1126 Budapest, Tartsay Vilmos u. 3.) által képviselt (.....) felperesnek a jogtanácsos (.....) által képviselt (.....) alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2006. november 15-én kelt 25.G.41.201/2004/76. számú ítéletével szemben a felperes és alperes által benyújtott fellebbezés, valamint a felperes csatlakozó fellebbezése folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben - a perköltségre is kiterjedően - megváltoztatja, a marasztalás összegét 151.931.033 (százötvenegymillió-kilencszázharmincegyezer-harminchárom) forintba leszállítja; ezen összegben belül 262.350 (kétszázhatvankettőezer-háromszázötven) forint után a kamatfizetés kezdő időpontját 1999. szeptember 17. napjában, míg 151.668.683 (százötvenegymillió-hatszázhatvannyolcezer-hatszáznyolcvanhárom) forint után 1999. november 25. napjában; a kamat mértékét 2002. január 1-jétől 2004. december 31-éig évi 11 %-ban, 2005. január 1-jétől a mindenkorli késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó naptári napon érvényes jegybanki alapkamat mértékével megegyezően állapítja meg.

Kötelezi alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg felperesnek 6.314.000 (hatmillió-háromszáztizennégyezer) forint első- és másodfokú együttes perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes, mint bizományos és a perben nem álló, mint megbízó 1999. június 21-én bizományi keretszerződést kötöttek, melyben felperes vállalta a megbízó tulajdonát képező - és egyebekben a-tól megvásárolt - 100.000.000 forint össznévértékű; a 85.000.000 forint össznévértékű; a 30.000.000 forint össznévértékű és az 59.900.000 forint össznévértékű részvénycsomag eladását. (A részvények címletértéke (névértéke) 10.000 forint volt, kivéve a részvényét, melynél egy részvény 100.000 forint névértékű volt.) A felek a szerződésben felperes bizományosi díját 0,5 %-ban határozták meg, és kikötötték, amennyiben a felperes a szerződésben írt teljes mennyiséget az ugyanezen a napon kötött egyedi megbízási szerződésekben írt limit áron értékesíti, további 10 % sikerdíj illeti meg.

A felek az 1999. június 21-én kötött értékpapír eladásra szóló megállapodásukban a részvényre vonatkozó limitárat 14.000 forintban (140 %), a részvényét 9.000 forintban, (90 %) aét 110.000 forintban (110 %), a-ét 55.000 forintban (550 %) állapították meg. A felek akként rendelkeztek, a megbízás visszavonásig érvényes.

Felperes saját nevében még ugyanezen a napon a 100.000.000 forint névértékű részvényeket alperesi jogelőd részére értékesítette 140 %-os árfolyamon, 140.000.000 forintért. A felek a teljesítési határidőt (részvények rendelkezésre bocsátása, „leszállítása”, vételár megfizetése) 1999. június 22-ben határozták meg. Alperes a 140.000.000 forint vételárat 1999. június 22-én átutalta felperesnek. A részvények átadás-átvételére azonban határidőben nem, csak 42 nap késedelemmel (augusztus 2-án és 3-án) került sor.

Felperes 1999. június 22-én, 24-én és 29-én a bizományosi értékesítésre átvett többi részvényt (....., a és a Rt részvénycsomagját) ugyancsak átadta alperes központi értéktárának ezekre nézve kötendő adásvétel reményében (szándékával), ügyletkötésre azonban nem került sor.

Alperes 1999. július 15-én, majd július 19-én felhívta felperest, hogy az átadott részvényekre vagy kössön letéti szerződést, vagy azokat szállítsa el.

Felperes a részére küldött letéti szerződéstervezetet nem írta alá, s a részvények elszállításáról sem gondoskodott.

Ezt követően a felperes először 1999. szeptember 17-i, majd 1999. szeptember 29-i, október 15-i és 20-i, november 9-i, december 8-i és 22-i leveleiben kérte a részvények visszaszállítását azzal, azokat az alperes jogcím nélkül tartja vissza, a részvényekre vételi ajánlatai vannak, amennyiben az értékesítés alperes jogsértő magatartása miatt megghiúsul, a kárt áthárítja.

Alperes a részvényeket továbbra sem adta ki, végül 1999. december 23-án a három részvénycsomagra letéti szerződést kötöttek.

Felperes az 1999. júniusától decemberéig terjedő hét havi időtartamra kiszámlázott 1.020.250 forint letéti díjat alperesnek megfizette, alperes a részvényeket 1999.

december 29-én felperesnek kiadta, és megállapították a letéti szerződés e napon történt megszűnését.

Felperes 1999. december 30-án a visszakapott részvényeket átadta a-nek. A e napon, adásvételi szerződésekkel, a 85.000.000 forint névértékű részvénycsomagot 60 %-os árfolyamon 51.000.000 forintért, a 30.000.000 forint névértékű részvénycsomagot szintén 60 %-os árfolyamon 18.000.000 forintért, a 59.900.000 forint névértékű részvénycsomagot 300 %-os árfolyamon 179.900.000 forintért eladta a-nek.

Felperes 2000. június 28-án előterjesztett keresetében alperest 291.683.000 forint kártérítés és járulékai megfizetésére kérte kötelezni a Ptk. 318.§ (1) és a Ptk. 339.§ (1) bekezdése, továbbá a Ptk. 355.§ (1) és (4) bekezdése alapján. Előadta, 1999. október 18-án a vételi ajánlatot tett a részvényekre a névérték 80 %-án, a Rt. részvényekre a névérték 110 %-án, 1999. október 29-ig tartó ajánlati kötöttséggel.

1999. november 19-én a tett vételi ajánlatot a részvényekre 9.500 Ft/db árfolyamon, a részvényekre 55.000 Ft/db árfolyamon és a részvényekre 120.000 Ft/db árfolyamon, 1999. november 25-ig tartó ajánlati kötöttséggel.

1999. december 3-án pedig a-tól érkezett vételi ajánlat a részvényre a névérték 60 %-án és a részvényre a névérték 600 %-án, 1999. december 17-ig tartó ajánlati kötöttséggel. Alperes azonban a neki átadott - és ezzel letéti őrzésre átvett - részvények kiadását jogtalanul megtagadta, - a kiadás feltételeként a részvényekre létrejött adásvételi szerződés felbontását szabva - s végül a részvényeket csak 1999. december 29-én adta ki. E magatartásával pedig kárt okozott. A kereset összegszerűségét akként jelölte meg, abból 227.250.000 forint a megbízót ért a legjobb vételi ajánlatok és az 1999. december 30-án elért vételárak különbözeteként adódó kár. (..... részvények tekintetében 29.750.000 forint,-nél 179.500.000 forint, Rt-nél 18.000.000 forint) További kárként jelölte meg a 61.615.000 forint sikerdíj és a 2.380.750 forint összegű jutalékok elvesztése folytán elmaradt hasznát. (.....-nél sikerdíj 8.075.000 forint, jutalék 403.750 forint, Rt-nél sikerdíj 3.600.000 forint, jutalék 180.000 forint,-nél sikerdíj 35.940.000 forint, jutalék 1.797.000 forint, nél 14.000.000 forint sikerdíj) A kárösszeg további tételét a szükségtelenül kifizetett 437.250 forint letéti díj összegében jelölte meg, utalva arra, alperest a részvénycsomagok 1999. szeptember 17-i visszakövetelésére figyelemmel a kifizetett 1.020.250 forint letéti díjból jogosan csak 583.000 forint illeti meg.

Alperes a kereset elutasítását kérte, a keresetet jogalapjában és összegszerűségében is vitatta. A 227.250.000 forint követelés vonatkozásában vitatta felperes perbeli legitimációját, azt, hogy bizományosként érvényesíthetné a megbízót ért kárt. A továbbiakban állította, a részvényeket a felperestől nem letétként, hanem adásvételi szerződés megkötése céljából vette át, felperes

felróható módon járt el, mert a részvényeket az 1999. július 19-i felhívás ellenére sem szállította el. Utóbb a részvények visszatartása felróható magatartásnak nem tekinthető, mert azokat az őrzési díjának kifizetéséig jogosult volt visszatartani. Alperes beszámítási kifogást is előterjesztett a kereseti követeléssel szemben. Arra hivatkozott, a részvények ellenértékét 1999. június 22-én határidőben megfizette, felperes birtokbaadási kötelezettségének csak 42 nappal később tett eleget. E késedelemből eredő kárának tőkeösszegét 15,5 % mértékű jegybanki alapkamattal számolt 2.531.667 forint kamatveszteségben jelölte meg, s ezen összeg után 1999. augusztus 3-tól a megfizetésig évi 20 % kamatot igényelt.

Felperes a beszámítási kifogás elutasítását kérte. Állította, a részvényeket átadásra határidőben, szerződésszerűen felajánlották, alperes azonban a részvényeket a forgatmányokra tett - megalapozatlan - alaki és tartalmi kifogásai miatt nem vette át. Előadta, miután a kifogások tekintetében megegyezésre nem jutottak, újabb részvényeket szereztek be, és azok kerültek a fenti időpontban átadásra. A szerződésszerű, 1999. június 22-i felajánlás következtében alperes az el nem fogadással késedelembe esett, mely késedelem a Ptk. 303.§ (3) bekezdése alapján egyidejű késedelmét, szerződésszegését kizárja.

Annak bizonyítására pedig, hogy a tulajdonát képezték a perbeli részvények, csatolta az 1999. június 2-án a, mint eladó és a, mint vevő által megkötött adásvételi szerződéseket, melyek szerint a a 85.000.000 forint össznévértékű részvényét 51.000.000 forintért, a 30.000.000 forint össznévértékű részvényét 18.000.000 forintért, a 20.000.000 forint és 39.900.000 forint össznévértékű részvényét 60.000.000 forintért, illetőleg 120.000.000 forintért vásárolta meg.

Az elsőfokú bíróság 2001. április 11-én kelt 25.G.75.801/2000/18. számú ítéletével a keresetet elutasította, egyrészt a felperes perbeli legitimációjának hiányára hivatkozással, másrészt egyebek mellett arra utalva, alperes jogosan tagadta meg a részvények kiadását, mivel felperes nem fizette meg a letéti díjakat, amennyiben érte is kár felperest, az saját felróható magatartására vezethető vissza.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság, mint másodfokú bíróság 2002. szeptember 24-én kelt - a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság Gfv.X.30.131/2003/5. számú határozatával hatályában fenntartott - Gf.I.31.424/2001/4. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és megállapította, hogy a felek közrehatása a kár bekövetkeztében az alperesre terhesebben 40-60 %. Ebben az arányban az alperes kártérítési felelőssége fennáll. Az elsőfokú bíróságot a kárösszege tekintetében a tárgyalás folytatására utasította. Felperes másodfokú perköltségét 1.750.000 forintban, alperesét 1.000.000 forintban állapította meg. A közbenső ítélet indokolásában kifejtette, a részvények átadásával és azok átvételével a felek között letéti szerződés nem jött létre, a felperes akkor járt volna el elvárható módon, ha a

részvények helyzetének rendezésében közreműködik, és vagy megkötí a letéti szerződést az alperes felhívására, vagy az értékpapírokat elszállítja. Annak következményét, hogy nem elvárható módon járt el, a Ptk. 340.§ (1) bekezdése szerint viselni tartozik. A továbbiakban kifejtette, alperes jogalap nélkül volt a dolog birtokában, jogellenesen kívánta együtt kezelni a megkötött és teljesedésbe ment - nem vitásan a részvényekre vonatkozó - adásvételi szerződést a később átadott részvényekkel, s a nagy mennyiségű és értékű értékpapír jogosulatlan visszatartásával akadályozta a felperes üzletvitelét, a kárfelelősség alól nem mentesülhet. A felek azonban a kár bekövetkezésében mindketten közrehatottak.

A kár összegének megállapítása körében rámutatott, a bizományos a szerződéseket saját nevében köti, az általa értékesített részvények vételára a bizományoshoz folyik be, ezért ha a jogosulatlan visszatartás következtében az egyébként elérhető vételár nem folyik be, az nem a megbízó, hanem a felperes kára, valamint, hogy a felperesnek kell bizonyítania azt, volt-e olyan reális értékesítési lehetősége, amellyel a körülmények ismeretében élt volna, és a névértékhez képest milyen hasznot tudott volna elérni.

A beszámítási kifogás vonatkozásában kifejtette, amennyiben a felek között a vételár előre történt fizetése folytán hitelezési jogviszony jött létre, az alperes az ügyleti kamatokra a Ptk 232.§ (1) bekezdése alapján igényt tarthat.

Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság a már hivatkozott, a jogerős ítéletet hatályában fenntartó határozatában egyebek mellett - utalva azon okirati bizonyítékokra, vételi ajánlatokra, amelyeket felperes az alatt az időszak alatt kapott, amikor az alperes jogellenesen tagadta meg a részvények felperesnek történő kiadását - rámutatott, a közbenső ítélethez szükséges feltételek - alperes jogellenes és felróható magatartása, s ezzel okozati összefüggésben felperes károsodásának ténye - bizonyítottak.

Felperes a megismételt eljárásban a Legfelsőbb Bíróság határozatában foglaltakra tekintettel kereseti követelése összegét az eredeti követelése 60 %-ában jelölte meg, az alperest 175.009.800 forint, valamint ezen összeg után 1999. szeptember 17-től 2001. december 31-ig évi 20 %, 2002. január 1-jétől 2004. december 31-ig évi 11 %, 2005. január 1-jétől a mindenkorli késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegével megegyező mértékű késedelmi kamat, továbbá perköltség megfizetésére kérte kötelezni a Ptk. 193.§ (1) bekezdése, a 339.§ (1) bekezdése, a 355.§ (1) bekezdése és az 509.§ (2) bekezdés alapján. Állította, a kárigény jogalapja bizonyítást nyert, az összecszerűség bizonyítására irányuló kötelezettségüknek, figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság reális értékesítési lehetőségekre vonatkozó iránymutatására is, pedig maradéktalanul eleget tettek a vételi ajánlatok és az 1999. december 30-án létrejött adásvételi szerződések csatolásával. Hangsúlyozta, a vételi ajánlatok a Pp. 196.§ (1) bekezdés d) pontja szerint minősülő magánokiratok, azok szabályszerűen kerültek kiállításra.

Alperes a 3.221.917 forintra módosított beszámítási igényét meghaladóan a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte. A beszámítás - 3.221.917 forint - erejéig a felperes igénye, mint általános kárigény teljesítését nem ellenezte. Az elsőfokú eljárásban e körben előadottakat fenntartotta. Vitatta, hogy a felperes által csatolt okiratok önmagukban alkalmasak lennének a reális értékesítési lehetőség bizonyítására. Indítványozta felperes kötelezését annak bizonyítására, mikor, milyen formában kért ajánlatot, ezen ajánlatkérések miként kerültek kézbesítésre, az ajánlatok milyen módon kerültek felperes részéről átvételre, az ajánlattevő cégek az ajánlatot saját számlára, vagy megbízás alapján tették-e, a felperes megbízását mikor vonta vissza, mondta fel, erről felperes miként értesült, tájékoztatta-e felperes a megbízás visszavonásakor vagy korábban a-t az ajánlatokról. Indítványozta azt is, felperes igazolja a és a között a három részvénycsomagra létrejött szerződés pénzügyi teljesítését, a vételár a számláján történt jóváírását, továbbá nyilatkozzon a vételi ajánlatok aláíróinak személyéről. Hangsúlyozta, amennyiben az okiratok teljes bizonyító erejű magánokiratoknak minősülnének is, úgy az akkor sem jelentené azok valóságtartalmának bizonyítását is. Kiemelte, a reális értékesítési lehetőség megítélésénél figyelemmel kell lenni az 1999. június 2-i eladó és a vevő között létrejött, és az 1999. december 30-án ugyanezen felek között, ellenirányú ügyletként, ugyanazon értékpapírokra ugyanazon árfolyamon létrejött szerződésekre, amelyekhez képest kizárt, hogy a vételi ajánlatok időpontjában az ár mintegy megduplázódjon. Kiemelte azt is, felperes nem bizonyította, hogy a legjobb vételi ajánlaton jöttek volna létre a szerződések, és nem az elsőként kapott ajánlatot fogadta volna el, továbbá azt sem, a részvényeit értékesíthette volna annak ellenére, hogy ahhoz az alapító okirat szerint a részvénytársaság hozzájárulásához volt szükség. Igazságügyi ár és könyvszakértő kirendelését indítványozta.

Az elmaradt sikerdíj és jutalék körében arra hivatkozott, a Legfelsőbb Bíróság is rámutatott, a felperes és megbízója közötti elszámolás nem ezen per tárgya, az elszámolás pedig csakis ezen per jogerős befejezését, a reális értékesítési árak bizonyítottságát követően ejthető meg. A letéti díjkövetelés tekintetében hangsúlyozta, üzletszerűen értékpapír letéti őrzését végző szakcég, felperes pedig olyan tőkepiaci szakcég, amely ismeretében van a díjak és költségek mértékének, tartozik megfizetni a letéti szerződésben vállalt összeget a részvények letéti őrzésének teljes időtartamára. Mint jogalap nélküli birtokosra a felelős őrzés szabályai irányadók, és a Ptk. 196.§ (1) bekezdése szerint az őrzésről a jogosult felperes költségére volt köteles gondoskodni. Arra az álláspontra helyezkedett a költségekről és kifizetendő összegekről az 1999. december 23-i letéti szerződésben állapodtak meg.

Állította azt is, felperes a megállapított közrehatás mértékén túl is közrehatott a károsodás bekövetkeztében, mivel a részvények kiadását igénylő leveleiben elhallgatta a kedvező ajánlatokat, és a-t sem tájékoztatta azokról, tehát a megbízó csak 1999. decemberében került abba a helyzetbe, hogy újabb ajánlatokat kérjen.

Felperes az alperesi bizonyítási indítványok túlnyomó részének elutasítását kérte. Hangsúlyozta, a másodfokú bíróság az akkor is már rendelkezésre álló okiratok okszerű mérlegelésével állapította meg a károsodást, ebből következően a már benyújtott okirati bizonyítékokat elegendőnek tekintette. Utalt a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati eljárásban hozott, már említett határozatára is. Állította a ajánlatát aláírónak önálló cégjegyzési joga volt, míg a vele együtt aláíró az ÁPTF nyilvántartásában a üzletkötőjeként szerepelt.

A ajánlatot aláíró szintén az ÁPTF nyilvántartásban szereplő üzletkötő volt.

A vételi ajánlatát aláíró az igazgatóság tagjaként önálló aláírási joggal rendelkezett, míg aláírási joga a belső szabályzatán alapult, amely ténynek harmadik személyek irányában nincs jogi jelentősége.

Állította, alperes által sem vitatottan az aláírások a megnevezett személyektől származnak, ezért a Ptk. 197.§ (2) bekezdése értelmében az ajánlatok tartalmát ellenkező bizonyításig meg nem hamisítottak kell tekinteni, tehát alperest terheli annak bizonyítása, az ajánlatokban foglaltak a valóságnak nem feleltek meg.

Az összecszerűségekre nézve Igazságügyi adó-, könyv és tőkepiaci szakértő által készített magánszakértői véleményt is csatolt, hangsúlyozva, tőzsdén kívüli értékpapírok esetében a vételár kizárólag a szerződő felek megállapodásának függvénye.

Ai részvények tekintetében arra utalt, az alapító okirati rendelkezés nem jelentette a részvények forgalomképtelenségét, és mivel nem versenytárs részére került értékesítésre, az igazgatóság a hozzájárulást nem tagadhatta volna meg.

Felperes a beszámítási igény tekintetében csakis a jogalapot vitatta, fenntartva az alperesi késedelem, mint felperesi késedelmet, szerződésszegést kizáró nyilatkozatát.

Alperes a csatolt tőkepiaci szakértői véleményt nem fogadta el, vitatta a vételi ajánlatok szabályszerűen, cégszerűen aláírt voltát, teljes bizonyító erejű magánokirati jellegét. A ajánlata tekintetében arra hivatkozott, az aláírásakor még nem rendelkezett cégjegyzési joggal, csakis, de mivel ő önállóan is tehetett jognyilatkozatot, ezen ajánlat szabályszerű aláírását nem vonta kétségbe. A ajánlata vonatkozásában arra utalt, cégjegyzésre jogosult nem volt, nem tekinthető ezen okból szabályszerűnek az ajánlat, nem alkalmas annak bizonyítására, a az ajánlatot megtette, mint ahogy a ajánlata sem. Az üzletkötőkénti nyilvántartásból nem következik cégjegyzési jogosultság.

Az elsőfokú bíróság szakértői kirendeléseai eredménytelenek maradtak, a felek pedig a szakértő személyében nem jutottak megállapodásra. Ezt követően az elsőfokú bíróság tanúbizonyítást folytatott, az ajánlatot aláíró valamennyi személyt meghallgatta, akik magukénak ismerték el az okiratokon szereplő aláírásukat. Az ajánlatok megtételének körülményeire is nyilatkoztak, viszont egyebek mellett arra,

hogyan saját számlára, vagy megbízásból került-e sor az ajánlattételre, már nem tudtak az idő múlására tekintettel választ adni. A ajánlatára nézve úgy nyilatkozott, a tőzsdén kívüli értékpapír vásárlás lehetőségének felkutatásával is foglalkoztak, ez történhetett telefonérdeklődésre, újságok útján, a részletkérdésekkel azonban nem foglalkozott, arra nem emlékezett felperes az ajánlatra válaszolt-e. azt adta elő, a különböző ügyletek főleg telefonon bonyolódtak, és nyilvánvalóan forgalomképes részvényekre, piaci áron tettek ajánlatot. A ajánlata tekintetében azt adta elő, az ajánlat reális volt, a brókerek tárgyaltak egymással, tudni lehetett, milyen áron érdemes vásárolni. Állította, az ajánlat aláírására rendelkezett felhatalmazással. A ajánlata vonatkozásában szintén úgy nyilatkozott, mindig reális, piaci viszonyoknak megfelelő ajánlatot szoktak tenni, mint cégjegyzékbe bejegyzett aláírásra jogosult, az ajánlatot aláírhatta. úgy nyilatkozott aláírási jogosultsága a társaság Aláírási Szabályzatán alapult, előzetes levélváltásokra, tárgyalásokra nem emlékezett, de a szintén a vételár realitását hangsúlyozta.

Az elsőfokú bíróság a 2006. november 15-én kelt 25.G.41.201/2004/76. számú ítéletével kötelezte alperest 171.787.883 forint, valamint ezen összegnek 1999. szeptember 17-től 2001. december 31-ig járó évi 20 %, 2002. január 1-jétől a megfizetésig járó, a mindenkori éves költségvetési törvényben meghatározott kamatai és 3.000.000 forint perköltség megfizetésére. Az ítélet indokolásában kifejtette, a és a között 1999. június 2-án, és az 1999. december 30-án létrejött adásvételi szerződésekben foglalt vételár-azonosság nem bizonyítja, hogy felperesnek nem volt kára, mivel a részvények árfolyama változó, a két szerződés között fél év telt el és felperes kapott kedvezőbb ajánlatot a perbeli gazdálkodó szervezetektől. A vételi ajánlatok bizonyító erejének elfogadhatósága körében, utalva az 1997. évi CXIV. törvény (Gt.) 40.§ (1) bekezdésére, az 1997. évi CXLV. törvény (Ctv.) 12.§ (1) bekezdés h) pontjára, úgy foglalt állást, a perbeli vételi ajánlatok - a ajánlatát kivéve - nem felelnek meg a Pp. által a magánokirattal szemben támasztott követelményeknek, azonban ez önmagában nem elegendő arra, hogy ezeknek a vételi ajánlatoknak „a realitását” kétségbe vonja. Azok „hitelességét” már a Legfelsőbb Bíróság, mint másodfokú bíróság is elfogadta, és e tényt megerősítette a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság közbenső ítéletének indokolása is. A vételi ajánlatok valóságtartalmának („hitelességének”) bizonyítékaként értékelte az ajánlatokat megerősítő tanúvallomásokat. Utalt arra is, a bizonyítékok értékelésében nem az okiratok alakszerűségének, hanem azok valóságtartalmának van jelentősége. Az alperes beszámítási kifogását a felperesi kárköveteléssel szemben megalapozottnak tekintette arra hivatkozással, felperes a forgatmányok hiányosságai miatt nem vitásan 42 napi késedelemmel teljesített. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság felperes keresetének a beszámítási kifogással érvényesített összeggel csökkentett mértékben adott helyt. A perköltség viseléséről a Pp. 81.§ (1) bekezdés alapján az alperesre terhesebben rendelkezett a perköltséget mérlegeléssel állapítva meg.

Az ítélettel szemben felperes és alperes fellebbezett, felperes csatlakozó fellebbezést is benyújtott.

A felperes fellebbezésében az ítélet kamatfizetésre vonatkozó rendelkezése megváltoztatását, alperes 2002. január 1-jétől 2004. december 31-ig évi 11 %, 2005. január 1-jétől 2005. június 30-ig évi 16,5 %, 2005. július 1-jétől 2005. december 31-ig évi 14 %, 2006. január 1-jétől 2006. június 30-ig évi 13 %, míg 2006. július 1-jétől évi 13,25 % mértékű késedelmi kamat megfizetésére kötelezését kérte a Ptk. 360.§ (1) bekezdés, a Ptk. 201.§ (1) bekezdés és a Ptk. 301/A.§ (2) bekezdése alapján. Előadta, a késedelmi kamat mértéke 2002. január 1-jétől 2004. április 30-ig az évi költségvetési törvényben meghatározottal megegyező mértékű volt, tehát évi 11 %; míg 2005. január 1-jétől a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt összege. Egyebek mellett a Magyar Nemzeti Bank jegybanki alapkamat alakulását tartalmazó kimutatását csatolta.

Alperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet részbeni megváltoztatását, a kereset 3.221.917 forint összeget meghaladó részében történő elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte, másodsorban az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra, és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Állította, az összecszerűség körében a felperest terhelte a reális értékesítési lehetőség bizonyítása, s ehhez a károsodás tényének megállapítása alapjául szolgáló, a keresethez mellékelt okirati bizonyítékok önmagukban nem elegendőek. Sérelmezte, az elsőfokú bíróság nem tett eleget a lefolytatandó bizonyítási eljárás Legfelsőbb Bíróság által meghatározott szempontjainak, figyelmen kívül hagyta bizonyítási indítványait, előadását és védekezését. Így nem került bizonyításra, a bizományosi szerződés mikor és milyen tartalommal szűnt meg, mellőzte az elsőfokú bíróság az ajánlatok átvételére, azok hatályosulására és annak bizonyítására irányuló indítványát, hogy a felperes az adott ajánlattal a körülmények ismeretében élt is volna. A perbeli adatok alapján megalapozatlan a beszámításra alkalmasnak megítélt 3.221.917 forintot meghaladó marasztalás. Kifogásolta, az elsőfokú bíróság a késedelmi kamat kezdő időpontját egységesen 1999. szeptember 17-ben állapította meg. Sérelmezte azt is, az ítélet arra nézve sem tartalmaz magyarázatot, a bíróság a „sikerdíj” címén követelt összeget miért ítélte meg, holott az első fokú eljárásban is utaltak arra, mint a bizományi elszámoláshoz kapcsolódó tétel, e per tárgya nem lehet. Szintén sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság további szükséges bizonyítás nélkül fogadta el, hogy a keresethez csatolt három „ajánlat” a felperes részére reális értékesítési lehetőséget biztosított volna, és hogy az ajánlatokban rögzített árak közül a legkedvezőbb árak azok, amelyek alapján a felperes hasznot tudott volna elérni. Az ajánlatok csakis akkor tekinthetők reális értékesítési lehetőségnek, ha azok érvényessége tartamán belül a felperes azokat meg is kapja. Az ajánlatok alaki hibája, nem cégszerű, szabályszerű aláírása tekintetében fenntartotta az első fokú eljárásban előadottakat, hangsúlyozva, az ítélet megállapításaival szemben a ajánlata sem tekinthető cégszerűen megtett,

szabályszerű ajánlatnak, mivel a perbeli időszakban a szabályszerű cégjegyzés csak önállóan történhetett. Utalt arra is, tőzsdei üzletkötőként nyilvántartásba vett személyek aláírása azért sem fogadható el, mivel a perbeli „ajánlatok” nem tőzsdei részvényekről szólnak. Álláspontja szerint a felperes ugyancsak nem igazolta, hogy a a részvények átruházásához a hozzájárulását adta volna, ezért ezekre az értékpapírokra vonatkozó ajánlatok ennek bizonyítása nélkül nem tekinthetők reális értékesítési lehetőségeknek. Hangsúlyozta azt is, az értékesítési lehetőség akkor lehet - egyéb feltétel fennállása esetén - „reális”, ha annak van igazolt pénzügyi fedezete, bizonyíték azonban erre nézve sem áll rendelkezésre. Végül kiemelte, a perbeli részvényekre vonatkozó reális árat kizárólag a és között létrejött adásételi szerződések igazolják, melyek alapján pedig az állapítható meg, a részvények árfolyama között értékelhető különbség nincs.

Felperes csatlakozó fellebbezésében az ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezése megváltoztatását, alperes további 11.214.975 forint ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezését kérte a 12/1991.(IX.29.) IM rendelet 1.§ (1)-(2) bekezdése alapján. Előadta, pernyertességének aránya 59 %, annak ellenére az elsőfokú bíróság beszámítva a megfizetett illetékek arányos részét, csak 1.692.000 forint összegű ügyvédi munkadíjat állapított meg a részére, amely figyelemmel a pertárgyértékre is méltatlanul alacsony. Az ügyvédi munkadíj mértékét a perérték 5 %-ában kérte megállapítani, levonva ebből az elsőfokú bíróság által megítélt összeget.

Felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet fellebbezésével és csatlakozó fellebbezésével nem érintett részének helybenhagyását kérte. Továbbra is állította, a kárösszezszerűségének bizonyítására irányuló kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, a csatolt ajánlatok teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősülnek, az aláírások arra jogosult személytől származnak. Arra is hivatkozott, egyebekben a vételi ajánlatok, mint szabadon mérlegelhető magánokiratok is alkalmasak az összezszerűség bizonyítására, a tanúvallomások pedig megerősítették az okirati bizonyítékokat. Hangsúlyozta, a 36.969.000 forint összegű elmaradt sikerdíj, kár bizonyítására irányuló kötelezettségüknek a-vel létrejött 1999. június 21-i teljes bizonyító erejű magánokirat csatolásával, míg az 1.428.450 forint elmaradt jutalék, kár bizonyítására irányuló kötelezettségüknek a részvénycsomagok értékesítésére kapott, szintén teljes bizonyító erejű magánokiratok benyújtásával eleget tett. A 262.350 forint jogosulatlanul kifizetett „letétkezelői díj” kár tekintetében a letéti szerződésre, annak megszűnését megállapító megállapodásra, valamint az alperes által kiállított számlára hivatkozott azzal, alperes, mint jogalap nélküli birtokos egyébként is csak kizárólag költségei megtérítését követelhetné. Utalt arra is, az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg minden követelés tekintetében a kamatfizetés kezdő időpontját 1999. szeptember 17-én, mivel már 1999. szeptember 17-én felszólította az alperest az értékpapírok visszaszállítására. Az alperes a felszólításnak nem tett eleget, ezen időpont a kár bekövetkezésének, és ezáltal a késedelmi kamatfizetés kezdő

napjának időpontja. A részvények értékesíthetőségére nézve az első fokú eljárásban előadottakra utalt.

A Fővárosi Ítéltábla 4. sorszámú végzésével felhívta felperest okirati bizonyítékai benyújtására arra nézve, tette-e a perbeli részvénytcsomagokra más cégeknek kínálati ajánlatot, illetőleg saját belső ügyviteli rendje szerint a perbeli három ajánlat mikor érkezett meg hozzá.

Felperes a felhívásra akként nyilatkozott, a szakmai szokások szerint a tőzsdén kívüli értékpapírok adásvételére nézve a brókercégek között a kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás, szerződéskötés szóban történt, csak ezt követte a szerződések írásba foglalása, illetve az értékpapírok átadása. Hivatkozott a perbeli tanúvallomásokra is. A perbeli esetben is telefonon szereztek tudomást a keresletről, erről alperest értesítették is 1999. szeptember 29-én. A részvények birtokának hiányában a csupán telefonon tett ajánlatokat követően nem kerülhetett sor szerződéskötésekre, és miután csak a perbeli brókercégek nem ragaszkodtak a haladéktalan szerződéskötéshez, ezért áll írásbeli ajánlat csakis ezen társaságoktól rendelkezésre. Az ajánlatok érkezése tekintetében azt adta elő, a postai kézbesítés, annak időigényessége miatt nem volt gyakorlat, a brókercégek saját kézbesítőket alkalmaztak.

Miután a kézbesítést végző az ajánlatok azok kötöttsége időtartamán belüli átadásának időpontjára nézve kérdést nem intéztek, mint ahogy a többi tanúhoz sem, erre vonatkozóan is további tanúbizonyítást indítványozott, állítva az ajánlatot tevő cégeknek nyilvánvalóan az állt érdekükben, az ajánlat határidőben megérkezzen, ezért az ajánlatok a keltezésük napján, de legkésőbb az azt követő napon megérkeztek.

Alperes észrevételében korábbi előadásait fenntartva állította, továbbra sem bizonyított a reális értékesítési lehetőség, és az árak realitása. Hivatkozott arra is felperes állítását a telefonon történő megbízások felvételét igazoló hanganyaggal is bizonyíthatta volna. Az ajánlatok kézbesítése körében arra utalt, nyilvánvalóan nem lehetett tudomása a küldemények tartalmáról. Kiemelte azt is, a részvények iránt esetleg telefonon érdeklődő cégek nem minősülnek vételi ajánlattevőknek, ezért az 1999. szeptember 29-i levél sem alkalmas a reális értékesítési lehetőség igazolására.

Változatlanul vitatta, a sikerdíj perbeli érvényesíthetőségét annak megbízóval történő elszámolás körébe tartozó volta miatt. A beszámítható összegben túli esetleges marasztalása esetére további kármegosztás keretében kérte figyelembe venni, felperes nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének, amikor nem tett kísérletet a részvények birtokba jutását követően azok haladéktalan értékesítésére, ajánlatok beszerzésére a részvények megbízónak történt visszaadását megelőzően. Ugyancsak fenntartotta valamennyi ajánlat tekintetében a cégszerű aláírás hiányában azok érvénytelenségére vonatkozó előadását, s kifogásolta, nem

tisztázott, hogy a perbeli brókercégek megbízásra, vagy saját számlára kötötte-e ügyleteket, s hogy a megbízás alapján eljáró brókercégeknek adott megbízások sem kerültek becsatolásra.

Felperes és alperes fellebbezése részben megalapozott, felperes csatlakozó fellebbezése pedig megalapozatlan az alábbiakra tekintettel.

A Ptk. 507.§ szerint bizományi szerződés alapján a bizományos díjazás ellenében köteles a megbízó javára a saját nevében adásvételi szerződést kötni.

A Ptk. 509.§ értelmében a bizományi szerződés alapján kötött adásvételi szerződés a bizományossal szerződő féllel szemben a bizományost jogosítja és kötelezi.

A Ptk. 339.§ kimondja, aki másnak jogellenesen kárt okoz köteles azt megtéríteni.
A Ptk. 355.§ (4) bekezdése értelmében kártérítés címén a károkozó a károsult vagyonában beállott értékcsökkenés és az elmaradt vagyoni előny (haszon) megtérítésére köteles.

A jelen perben felperes a perben nem álló megbízóval kötött bizományosi szerződéssel összefüggésben érvényesít több tételből álló kártérítési igényt alperessel szemben.

A Legfelsőbb Bíróság jogerős közbenső ítéletével alperes jogellenes magatartását, s ezzel okozati összefüggésbe hozható kárfelelősségét abban állapította meg, hogy akadályozta felperest az üzleti tevékenységében a nagy mennyiségű értékpapír visszatartásával. A kártérítési felelősség jogalapjának fennálltát, és a felek kár bekövetkeztében történt közrehatásának mértékét megállapítva a kárösszegezésének meghatározása céljából a további eljárásban azt tekintette bizonyítandónak felperes részéről, volt-e olyan reális értékesítési lehetősége, amellyel élt volna és a névértékhez képest milyen haszonhoz juthatott volna.

A kárösszegezésének vizsgálatánál tehát abból a tényből kell kiindulni, felperes a részvények forgalmazásával üzletszerűen foglalkozó brókercég, üzleti érdeke nyilvánvalóan azt kívánja meg, hogy az értékpapírokat sikeresen, hatékonyan értékesítve az üzletből mielőbb hasznot realizáljon, hozzájusson a jutalékához, esetleges sikerdíjhoz. Az sem vitás, a perbeli részvénytársaságok adásvételi szerződés reményében kerültek elhelyezésre alperesnél. Felperes pedig 1999. szeptember 17-én, és azt követően számos esetben felhívta alperest az értékpapírok visszaszolgáltatására, jelezve, azokra vételi ajánlatot kapott. Alperes

jogellenes magatartása folytán azonban nem volt módja az értékesítésre, nem tudott élni az értékesítés lehetőségével.

A felperes, mint bizományos kimutatható kára tehát egyrészt abban állhat, hogy elesett az értékesítés lehetőségétől, így attól a vételártól, ami az általa, mint bizományos által megkötött szerződés esetén hozzá befolyt volna - függetlenül attól, hogy ezen összeg végső soron megbízóját illette volna -, valamint a jutaléktól és a sikerdíjtól. (A kár összegét azonban nem vitásan csökkenti a vételárnak a megbízójához már befolyt összege, amellyel a megbízó részére elszámolnia nem kell.) További kára az alperesnek az értékpapírok visszakövetelése utáni, vagyis azok alperesi jogosulatlan visszatartása utáni időszakra kifizetett „letéti” - őrzési - díj összegében mutatható ki.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az adott tényállás mellett a reális értékesítési lehetőség, és ezzel a felperes ügyletkötés megghiúsulásából eredő kára bizonyított, ha megállapítható, hogy volt a perbeli részvénytcsomagokra azok visszatartásának időtartama alatt reális piaci érdeklődés. A perbeli ajánlatokat pedig nem vitásan a brókercégek üzletkötésre jogosult alkalmazottai tették, az eset összes körülményére figyelemmel tehát a reális piaci érdeklődést igazolják. Önmagában az ajánlatok alakszerűségének, annak, hogy azok aláírása cégszerű volt-e, e szempontból nincs jogi jelentősége.

A továbbiakban a Fővárosi Ítéltábla azösszezszerűség megállapításánál azt vette figyelembe, a jutalék és sikerdíj realizálása céljából a felperes érdeke az volt, a teljes részvénytcsomagot mielőbb értékesítse legalább a meghatározott limitáron. Megghiúsult ügylet alapjául szolgáló ajánlatnak ezért a részvénytcsomagok első visszakövetelését (1999. szeptember 17.) követően mindhárom részvénytcsomagra nézve tett ajánlatot tartalmazó ajánlatát kellett tekinteni.

A kárösszezszerűségének pontos megállapításánál tehát a Fővárosi Ítéltábla ezen ajánlatban foglalt vételárakat vette alapul.

A fent kifejtettek szerint ezen ajánlat elfogadásával létrejött szerződés esetén felpereshez 446.200.000 forint vételár (..... részvényekre 80.750.000 forint, részvényekre 36.000.000 forint, részvényekre 329.450.000 forint) folyt volna be, ilyen összegű vételártól esett el. Ezen összeget azonban csökkenti a megbízó és a között 1999. december 30-án megkötött szerződés alapján a megbízót megillető összesen 248.900.000 forint vételár, felperesnek tehát 197.300.000 forint vételár-különbözetből adódó kára mutatható ki.

Felperes további káraként jelentkezik a 0,5 % mértékű jutalék elmaradása, és figyelemmel arra, hogy a részvénytcsomagot 1996. június 21-én már értékesítette, és a ajánlata alapján a további három részvénytcsomagot is értékesíthette volna, amennyiben azok birtokában van, kárként mutatható ki az

1999. június 21-i megállapodásban kikötött 10 % mértékű sikerdíj is, amelyhez felperes szintén alperes jogellenes magatartása folytán nem juthatott hozzá. Az elmaradt jutalék összege 2.231.000 forintot (..... részvényekre eső jutalék 403.750 forint, a részvényeknél 180.000 forint, a részvényeknél 1.647.250 forint), míg az elmaradt sikerdíj összege 58.620.000 forintot (..... részvények tekintetében 14.000.000 forint, részvényeknél 8.075.000 forint, részvényeknél 3.600.000 forint, részvényeknél 32.945.000 forint) tesz ki. A bizományosi szerződéssel összefüggésben a vételár különbözetből, elmaradt jutalékból, sikerdíjból keletkezett felperesi kár összesen tehát 258.151.000 forint. Megalapozottan tart igényt továbbá felperes a részvények 1999. szeptember 17-i visszakövetelését követően jogosulatlanul visszatartott részvények után "letéti díjként" kifizetett 437.250 forintra is.

Ez utóbbi összeggel megnövelve a bizományosi szerződés alapján felperest ért kár összegét, felperes kára 258.588.250 forintban határozható meg. Az alperesi közrehatás Legfelsőbb Bíróság által megállapított 60 %-os mértékét figyelembe véve felperes kára így 155.152.950 forint, mely összegből levonva a beszámítás alapjául szolgáló, felperes által nem vitatott 3.221.917 forintot, felperest végső soron 151.931.033 forint kártérítés illeti meg, keresete tehát ezen összeg erejéig megalapozott.

Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor felperest ezt meghaladóan marasztalta. Ugyancsak téves a késedelmi kamat kezdőidőpontjára és a 2002. január 1. napját követően esedékes kamat mértékére vonatkozó ítéleti rendelkezése is.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a részvények első visszakövetelésének időpontjától, 1999. szeptember 17. napjától csakis a jogosulatlanul kifizetett letéti díj 60 %-a, azaz 262.350 forint után jár késedelmi kamat. A kár fennmaradt összegénél - 151.668.683 forintnál - a Fővárosi Ítéltábla a kamatfizetés kezdő időpontját a ajánlati kötöttsége lejáratí időpontjában határozta meg.

A kamat mértéke megállapításánál ugyanakkor a következőket kellett figyelembe venni. A Ptk. 2002. évi XXXVI. törvény 6.§-ával beiktatott 301/A.§-ának rendelkezései csak a gazdálkodó szervezetek közötti szerződéses kapcsolatokból eredő fizetési késedelem esetére irányadók.

Tekintettel arra, hogy a felperes szerződésen kívüli kártérítési igényt érvényesít, a Ptk. 301/A.§ az adott ügyben nem alkalmazható.

A késedelmi kamat mértékét a Ptk. 301.§ (1) bekezdésének 2004. április 30-ig hatályban volt rendelkezése szerint az éves költségvetési törvény csak 2004. december 31-ig határozta meg. A késedelem ezt követő időtartamára nézve a Ptk. 301. § (1) bekezdése a 2002. évi XXXVI. törvény 5.§-ával módosított szövege tartalmaz szabályozást. E vonatkozásban helytálló volt a felperesi fellebbezés. A Fővárosi Ítéltábla a késedelmi kamat mértékét mindennek megfelelően 2002. január 1-jétől 2004. december 31-ig 11 %-ban állapította meg, míg az ezt követő időtartamra a Ptk. 301.§ (1) bekezdésének módosított szövege szerint rendelkezett.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-a alapján a rendelkező részben írtak szerint részben megváltoztatta.

A Fővárosi Ítéltábla a pernyertesség-pervesztesség megváltozott arányára tekintettel Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján kötelezte alperest a felperes lerótt illetékek arányos részéből és a 8/2002.(III.30.) IM. rendelet 2.§-a alkalmazásával megállapított, áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíja arányos részéből álló első és másodfokú együttes perköltsége megfizetésére.

Budapest, 2007. szeptember 28.

Dr. Rózsa Éva s.k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s.k.
előadó bíró

. Felker László s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Sárközi Veronika
bírószági ügyintéző